

DERS İZLENESİ

Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri

Bu dersin temel amacı araştırma sürecini (sorun belirleme, veri toplama, veri analizi ve sonuçları yorumlama) incelemek, belli başlı bilimsel araştırma yöntemlerini (deneysel yöntem, betimleme yöntemi vd.) gözden geçirmek ve öğrencilerin belirli bir konu hakkında araştırma yapabilmeleri için gereken araştırma sorusu bulma, denence (hipotez) kurma, kavramsallaştırma, işletimselleştirme, ölçme, veri toplama, veri analizi, verileri değerlendirme/yorumlama ve rapor yazma tekniklerini öğrenmelerini sağlamaktır. Derste parametrik ve parametrik olmayan istatistik testler aracılığıyla denence testlerinin nasıl yapılacağı PASW yazılımı kullanılarak gösterilmektedir.

14 Haftalık Program

Hafta	
1	Bilim ve Araştırmayla İlgili Temel Kavramlar
2	Araştırma Sorununun Tanımlanması ve Denence Kurma
3	Nedensellik
4	Kavramsallaştırma, İşletimselleştirme
5	Ölçme
6	Deneysel Yöntem
7	Betimleme Yöntemi
8	İçerik Analizi, Alan Araştırması
9	Örneklem Seçme Mantığı
10	Çıkarımsal İstatistikler: Parametrik Testler I
11	Çıkarımsal İstatistikler: Parametrik Testler II
12	Parametrik Olmayan Testler
13	Araştırma Tasarımı ve İstatistik Test Seçimi
14	Kaynakça Hazırlama, Etik İhlaller ve İntihal

Bilim ve Araştırmayla İlgili Temel Kavramlar: Bu derste bilimin tanımı yapılarak bilimin temel işlevleri, özellikleri, kaynakları ele alınmaktadır. Buna ek olarak bilimsel yöntemin dayandığı temel varsayımlar, bilimsel yöntemin aşamaları ve araştırma türleri üzerinde durulmaktadır.

Araştırma Sorununun Tanımlanması ve Denence Kurma: Ders kapsamında araştırma tasarımı konusunda bilgi verilmekte, araştırma öğelerinin neler olduğu açıklanmakta, bir araştırma sorununun ne şekilde tanımlanması gerektiği ele alınmaktadır. Araştırma sorununun tanımlanması ile ilgili bilgilerin verildiği derste değişken ve denence kavramlarının tanımları yapılarak konuyla ilgili örnekler sunulmaktadır.

Nedensellik: Bu ders bilimsel araştırmalarda önemli bir öge olan nedensellik kavramını çeşitli boyutlarıyla açıklamaktadır. Bu bağlamda idiografik – nomotetik açıklama, nedensellik ölçütleri, korelasyon ve nedensellik, nedensel hipotezler, nedensel açıklamada potansiyel hatalar üzerinde durulan belli başlı konulardır.

Kavramsallaştırma, İşletimselleştirme: Derste birbiriyle yakından ilgili olan kavramsallaştırma ve işletimselleştirme konuları irdelenmekte, kavramsallaştırma ve işletimselleştirme örnekleri verilerek konuya açıklık getirilmektedir.

Ölçme: Ders kapsamında ölçmenin tanımı yapılmakta, ölçme düzeyleri üzerinde durulmakta ve değişkenleri ölçme düzeylerinin niçin önemli olduğu sorusunun yanıtı verilmektedir. Derste ölçüm kalitesi, ölçüm geçerliği türleri, geçerlik ve güvenilirlik kavramları, kavramların nasıl ölçüleceği ve bileşik ölçüm türleri üzerinde tartışılan diğer konulardır.

DeneySEL Yöntem: Bu derste toplumsal araştırmalarda deneysel yöntemin ne şekilde kullanıldığı açıklanmaktadır. Bunun için deneye uygun konuların neler olduğu, hangi öğelerin deney bileşenlerini oluşturduğu, deneklerin nasıl seçileceği ve deneysel araştırmalarda dikkat edilmesi gerekli etik konuların neler olduğu üzerinde durulmaktadır.

Betimleme Yöntemi: Dersin ilk bölümünde nicel yöntemler arasında yer alan betimleme yönetimi tarihsel arka planı da verilerek tanıtılmakta, betimleme yöntemine uygun araştırma türlerinin neler olduğu gösterilmektedir. Betimleme araştırmasının aşamaları, anket hazırlama ilkeleri, görüşme ilkeleri, betimleme araştırmasının güçlü ve zayıf yönleri dersin diğer konularını oluşturmaktadır.

İçerik Analizi, Alan Araştırması: İçerik analizi ve alan araştırmasının detaylı olarak incelendiği derste “içerik analizi nedir?”, “içerik analizi nasıl uygulanır?”, “içerik analizi teknikleri nelerdir?”, “alan araştırması nedir?”, “hangi konular alan araştırması için uygundur?” ve “alan araştırması paradigmaları nelerdir?” gibi birçok sorunun yanıtı verilmektedir.

Örneklem Seçme Mantığı: Derste örneklem seçme ile ilgili temel kavramlar olan evren, örneklem, öge, denek kavramları tanımlanmakta, örneklem seçme teknikleri (kota, basit rastgele, tabakalı gibi) konusunda bilgiler ver örnekler verilmektedir. Ayrıca derste normal dağılım ve olasılık kuramı konuları üzerinde detaylı olarak durulmaktadır.

Çıkarımsal İstatistikler: Parametrik Testler I: Derste denence testleri, denece testlerinin aşamaları, tür 1 ve tür 2 hataları konuları işlenmekte, istatistiksel testlerin gücü hakkında bilgi verilmektedir. Derste ayrıca parametrik testlerden t-testleri incelenmektedir.

Çıkarımsal İstatistikler: Parametrik Testler II: Ders kapsamında daha önceki derste işlenen parametrik testlerden t-testlerine ek olarak diğer parametrik testler hakkında bilgiler verilmekte, söz konusu bilgiler çeşitli örnekler aracılığıyla açıklanmaktadır. Derste incelenen parametrik testler varyans analizi (ANOVA), korelasyon testi ve regresyon analizidir.

Parametrik Olmayan Testler: Derste parametrik olmayan testler (binom testi, ki-kare testi, Mann-Whitney testi, Wilcoxon işaretli sıralar toplamı ve işaret testi, Kruskal Wallis testi, Friedman'ın ANOVA testi, parametrik olmayan korelasyon testi) incelenmekte, söz konusu testlerle ilgili çeşitli örnekler verilmektedir.

Araştırma Tasarımı ve İstatistik Test Seçimi: Ders kapsamında hangi araştırma tasarımının uygulanacağına nasıl karar veririz? ve hangi istatistik testlerin uygulanacağına nasıl karar veririz? sorularının yanıtları verilmektedir. Ayrıca araştırmalarda zaman boyutu üzerinde durulmakta, genişlemesine ve uzunlamasına araştırmalar irdelenmektedir.

Kaynakça Hazırlama, Etik İhlaller ve İntihal: Derste öz ve özet hazırlama ilgili bilgi verilmekte, literatür değerlendirmesi, kaynakça hazırlama, etik ihlaller ve intihal konuları üzerinde durulmaktadır. Ayrıca kaynak göstermede kullanılan yaklaşımlar ve kaynak gösterme biçimleri örnekler verilerek açıklanmaktadır.

PASW Uygulamaları

1. PASW: Giriş
2. Tanımlayıcı istatistikler
3. Tek örneklemlili t-testi
4. Bağımsız örneklem t-testi
5. Bağımlı örneklem t-testi
6. Tek yönlü varyans analizi
7. Korelasyon testi
8. Basit doğrusal regresyon testi
9. Binom testi
10. Ki-kare testi
11. Mann-Whitney testi